

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. mai 2019
(OR. en)

9562/19

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 127
ECOFIN 512
EJUSTICE 83
COMPET 423
CODEC 1129
IA 162

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9459/19
Komisjoni dok nr:	7222/18 + ADD 1 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 + ADD 2 REV 2 + ADD 3
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus õiguse kohta, mida kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes - Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 12. märtsil 2018 kapitaliturgude liidu tegevuskava¹ raames järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus õiguse kohta, mida kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes. Ettepanek tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõikele 2 (õiguslane koostöö tsiviilasjades) ning selle suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust. Ettepanekule oli selle esitamisel lisatud komisjoni teatis väärtpaberitehingute asjaõiguslike tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kohta² ja mõjuhindang³.
2. Määruse eesmärk on aidata suurendada nõuetega seotud piiriüleste tehingute arvu ning parandada seeläbi rahastamisvõimalusi, kehtestades ELi tasandil ühised kollisiooninormid, millega määratakse kindlaks, millise riigi õigust kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes.

¹ 7222/18 - COM(2018) 96 final.

² 7358/18 - COM(2018) 89 final.

³ 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1.

3. Ettepaneku väljakuulutatud eesmärk on kehtestada ühtsed normid, et kindlaks määrata, millise riigi õiguse kohaselt tehakse nõude omandiõigus kindlaks pärast nõude piiriülest loovutamist ning kõrvaldatakse sel teel õiguslik risk ja võimalikud süsteemsed tagajärjed finantsturgudel. Seega luuakse ettepanekuga õiguskindlus, mis annab hoogu piiriülesele investeerimisele, suurendab soodsama laenuvõtmise võimalusi ja edendab turgude lõimumist. Ettepanek peaks olema kooskõlas tsiviil- ja kaubandusajades kohaldatavat õigust käsitlevate liidu kehtivate õigusaktidega, eeskätt Rooma I määruse, maksejõuetusmenetluse määruse, finantstagatiste direktiivi, arvelduse lõplikkust käsitleva direktiivi ning likvideerimise direktiiviga.
4. Komisjon soovitas sellega seoses, et kollisiooni olukorras peaks nõude loovutamise kehtivust kolmandate isikute suhtes üldnormina reguleerima nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õigus. Komisjoni hinnangul hõlbustaks selline norm kohaldatava õiguse ettenägemist, kuna nõude loovutaja viibimiskoha võivad kolmandad isikud eelnevalt kindlaks teha. Selleks et võtta arvesse turuosaliste vajadusi seoses konkreetset liiki nõuetega (pangakontole kantud sularaha ja finantsinstrumentidest tulenevad nõuded) pani komisjon ette kaks erandit üldnormist, mille puhul kohaldatakse loovutatud nõude õigust. Samuti seoses õigusega, mida kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes väärtpaberistamise kontekstis, pani komisjon ette võimaluse valida nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õiguse ja loovutatud nõude õiguse vahel, et võimaldada tegeleda piiriülese väärtpaberistamisega nii suurtel kui ka väiksematel ettevõtjatel.

5. Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha⁴, mis sisaldas 24 muudatusettepanekut komisjoni ettepaneku kohta, vastu 13. veebruaril 2019, kusjuures poolt hääletas 546, vastu 35 ja erapooletuks jäi 62 saadikut. Euroopa Parlament oli nõus komisjoni ettepanekuga, et nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes tuleks kohaldada selle riigi õigust, kus asub nõude loovutaja harilik viibimiskoht. Parlamendiliikmed jätsid ettepanekust välja sätted, mille kohaselt väärtpaberistamise puhul võivad nõude loovutaja ja selle omandaja valida nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes kohaldatava õigusena loovutatava nõude õiguse.
6. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse⁵ kõnealuse ettepaneku kohta vastu 11. juulil 2018 ja Euroopa Keskpank esitas omaalgatusliku arvamuse⁶ 18. juulil 2018.
7. Ühendkuningriik ja Iirimaa ei ole kasutanud aluslepingutele lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklis 3 sätestatud võimalust osaleda kavandatud meetme vastuvõtmisel ja kohaldamisel. Aluslepingutele lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) kohaselt ei osale Taani kavandatud meetme vastuvõtmisel.

⁴ 6217/19.

⁵ 11427/18.

⁶ CON/2018/33. Aluslepingutest ei tulene kohustust konsulteerida EKPga.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

8. Nõukogu võttis 6.–7. detsembril 2018. aastal toimunud istungil teadmiseks nõukogu eelmiste eesistumiste ajal tehtud edusammud kõnealuse dokumendi menetlemisel⁷. Eesistujariik valmistas 2018. aastal tehtud töö põhjal ette ettepaneku kaks muudetud teksti, mille tsiviilõiguse töörühm (nõuete loovutamine) (edaspidi „töörühm“) läbi vaatas. Töörühma neli koosolekut olid pühendatud eesistujariigi tekstide⁸ läbivaatamisele, viimati 15. mail 2019.
9. Viimastel kuudel on töörühm samuti keskendunud sellele, et saada komisjonilt selgitusi ettepaneku finantsaspektide kohta ning eriti selle seosele ELi finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide ning muude rahvusvaheliste ja siseriiklike õigusaktidega, mis võivad olla olulised ettepaneku nende aspektide seisukohast, mis puudutavad kapitaliturgusid, nt väärtpaberitehingud. Töörühmale olid selle ülesande täitmisel abiks finantsteenuste töörühma delegaadid. Lisaks kaalus töörühm koos komisjoniga ka mitmeid õiguslikke küsimusi, mis ettepanekuga seoses tõstatati, ning millest mõne põhjal tegi eesistujariik oma tekstidesse muudatusi.

⁷ 14498/18.

⁸ Uusim versioon on esitatud dokumendis ST 7889/19.

10. 2019. aasta esimesel poolaastal arutati järgmisi sätteid:

- a) **kohaldamisala (artikkel 1):** töörühm pidas tervitatavaks seda, et määruse kohaldamisalasse lisati „nõude üleminek lepingu alusel“, et tagada ühtsus Rooma I määrusega⁹. Kohaldamisalast väljajätmise küsimuses on vaja pidada edasisi läbirääkimisi võimalike täiendavate väljajätmiste üle, pidades silmas seda, et edasised väljajätmised ei tohiks kahjustada ettepaneku kavandatud eesmärgi täielikku saavutamist, nimelt õigusliku ebakindluse kõrvaldamist, mis praegu esineb õiguse puhul, mida kohaldatakse nõuetega seotud piiriüleste tehingute puhul kehtivusele kolmandate isikute suhtes;
- b) **mõisted (artikkel 2):** eesistujariigi teksti jäeti alles mõned esialgselt komisjoni ettepanekus olnud mõisted (nt „nõude loovutaja“, „nõude omandaja“, „harilik viibimiskoht“, „finantsinstrument“), ent muudeti teisi (nt „nõude loovutamine“, „nõue“, „kehtivus kolmandate isikute suhtes“, „krediidiasutus“, „sularaha“), et muuta neid selgemaks. Eesistujariigi teksti täiendati ka uute mõistetega („väärtpaberistamine“, „väärtpaberid“). Delegatsioonid tegelevad veel mõistete analüüsimisega.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (*ELT L 177, 4.7.2008, lk 6–16*).

- c) **kohaldatav õigus (artikkel 4):** töörühm jätkas komisjoni ette pandud üldnormi (st nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õigus) ja selle erandite (nt sularaha) läbivaatamist, võttes arvesse selle eeliseid (nt ettenähtavus) ja puudusi (nt võimalik vajadus mitme erandi järele, nagu näiteks finantsinstrumentidest tulenevad nõuded). Mõned delegatsioonid on esitanud mitu täiendavat erandit, mille vajalikkust ja põhjendatust tuleb veel põhjalikumalt hinnata. Sellega seoses pooldab mitu delegatsiooni üldnormi (loovutatud nõude õigus) muutmist, mille puhul on vaja ette näha mõningaid erandeid (nt faktooring), mis hakkab kuuluma nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õiguse valdkonda, nii et selles kontekstis analüüsib töörühm sellise alternatiivse üldnormi eeliseid (nt õigus, mida kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes ja võlgniku suhtes Rooma I määruse alusel) ja puudusi (nt väiksem ettenähtavus). Kõnealuse läbivaatamise käigus on ilmnunud, et arutelu ettepaneku kohaldamisala üle saab ühendada aruteluga selle üle, millist üldnormi rakendada. Seega tuleks nõukogu seisukoha ettevalmistamiseks jätkata ettepaneku mõlema asjaomase elemendi põhjalikku analüüsimist.

Eesistujariigi tekstis olid samuti arvesse võetud märkused, mis mõned delegatsioonid olid esitanud vajaduse kohta leida ühendav tegur juhtumite korral, kus tagatud laenuandmisel kasutatakse tagatisena kinnisasju (hüpoteek) või vallasvara (pantimine) Nimetatud küsimuses peetud aruteludest ilmnes, et ehkki esineb vajadus kas erineva ühendava teguri või, sõltuvalt arutelude tulemustest, sellise sätte järele, milles selgitatakse, et siseriiklikus õiguses sätestatud asjaomane kord jääb mõjutamata, võib see vajadus esineda üksnes olukorras, kus tagatis (registreeritud pandiõigus) on kõrvalnõue. Kõnealuste küsimuste läbivaatamine jätkub.

- d) **ajaline kohaldatavus (artikkel 14):** töörühmas peetavates aruteludes ollakse jõudmas samale arusaamisele selles, et uut instrumenti tuleks kohaldada üksnes sellise nõuete loovutamise suhtes, kus nõude loovutamise leping on sõlmitud määruse kohaldamise alguskuupäeval või pärast seda kuupäeva.

11. Töörühm vaatas samuti läbi ettepaneku ülejäänud sätted,¹⁰ mida eesistujariik ei olnud või oli üksnes vähesel määral muutnud võrreldes komisjoni esialgse ettepanekuga. Mõne kõnealuse sätte kohta kavatsetakse lisada vastavatesse põhjendustesse selgitused.

¹⁰ Üldine kohaldatavus (artikkel 3), kohaldamisele kuuluva õiguse ulatus (artikkel 5), imperatiivsed sätted (artikkel 6), avalik kord (artikkel 7), tagasisaate ja edasiviite välistamine (artikkel 8), riigid, kus kehtib mitu õigussüsteemi (artikkel 9), seos liidu muude õigusnormidega (artikkel 10), seos kehtivate rahvusvaheliste konventsioonidega (artikkel 11), konventsioonide loetelu (artikkel 12), läbivaatamisklausel (artikkel 13) ning jõustumine ja kohaldamise alguskuupäev (artikkel 15).

III. KOKKUVÕTE

12. Ehkki Rumeenia eesistumise ajal on tehtud olulisi edusamme, jätkavad delegatsioonid ettepaneku põhjalikku analüüsimist ja eesistujariigi teksti läbivaatamist. Seega, võttes arvesse ettepaneku keerukust, selle võimalikku mõju finantsturgudele ja seost liidu muude õigusaktidega, on vaja jätkata tööd tehnilisel tasandil, enne kui nõukogu saab teha mingi poliitilise otsuse. Nõukogu loodab selleks saada komisjonilt täiendava tehnilise panuse peamiselt punktis 9 nimetatud finantsküsimumuste kohta.
13. Eeltoodut arvesse võttes palutakse alaliste esindajate komiteel esitada kõnealune eduaruanne nõukogule 6.–7. juunil 2019. aastal toimuval istungil teadmiseks võtmiseks.
